

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны ... дугаар
Улаанбаатар хот
сарын ... өдөр

**САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙН
ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ**

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тавих шаардлагыг тогтоох, түүнтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэх талуудын эрх, үүргийг тодорхойлох, олон нийтэд санхүүгийн боловсрол олгох, эрхийг хамгаалахад оршино.

2 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж 2.1.Санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж нь Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Төв банк/Монголбанк/-ны тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Банкны тухай хууль, Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хууль,энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хуулиар санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн хэрэглэгчид санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

3.2.Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулагдсан харилцаа энэ хуулиар зохицуулагдахгүй. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хэрэглэгчийн хооронд үүсэх гэрээний харилцаа нь Иргэний хуулиар зохицуулагдана.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1."санхүүгийн хэрэглэгч" гэж өөрийн болон гэр бүлийн хэрэгцээнд зориулан санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ авч буй иргэн, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг;

4.1.2."санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч" гэж Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөл авч, үйл ажиллагаа явуулж буй этгээдийг;

4.1.3."санхүүгийн үйлчилгээ" гэж Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээдээс холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу санхүүгийн хэрэглэгчид үзүүлж буй үйл ажиллагааг;

4.1.4."санхүүгийн боловсрол" гэж хувь хүний эдийн засаг, нийгмийн нөхцөл байдалд тохируулан өөрийн санхүүг зохистой удирдах мэдлэг, чадвар болон хандлагыг;

4.1.5."санхүүгийн омбудсман" гэж энэхүү хуулийн хүрээнд санхүүгийн хэрэглэгчээс санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээтэй холбоотой гаргасан гомдол, маргааныг хуулийн дагуу хянан шийдвэрлэх, зөвлөмж өгөх эрх бүхий этгээдийг;

4.1.6."санхүүгийн гомдол" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн гаргасан шийдвэр, үйл ажиллагаагаар санхүүгийн хэрэглэгчийн хуулиар хамгаалагдсан эрх, ашиг сонирхол зөрчигдсөн гэж үзэж, сэргээлгэхээр гаргасан гомдлыг;

4.1.7."санхүүгийн маргаан" гэж санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ авах эрх түүнтэй холбогдсон хууль ёсны ашиг сонирхлын хүрээнд гэрээнд оролцогч талуудын хооронд үүссэн саналын зөрүүг;

4.1.8."хариуцлагатай зээл" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн зүгээс санхүүгийн хэрэглэгчийн бодит орлого, зээл авах чадавхи, санхүүгийн сахилга бат, санхүүгийн боловсролын түвшинтэй уялдуулан харилцан тохиролцсон нөхцөл, болзлын дагуу олгосон зээлийг;

4.1.9."мөнгө хүүлэлт" гэж зээлдүүлэгчийн зүгээс нийтээр дагаж мөрдөх ёс суртахууны хэм хэмжээг зөрчсөн, санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд хохирол учруулсан, хүсэл зоригоо илэрхийлэх боломжийг үл харгалзан илт давуу байдал, нөхцлийг үүсгэн байгуулсан хэлцэл болон үйлдлийг.

5 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалахад баримтлах зарчим

5.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь үйл ажиллагаандаа дараахь зарчмыг баримтална:

5.1.1.ижил тэгш, шударга харилцах;

5.1.2.санхүүгийн хэрэглэгчийн хуульд заасан эрх, ашиг сонирхлыг хангахын төлөө ажиллах;

5.1.3.бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаар ил тод байдлыг хангах;

5.1.4.санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдээллийн нууцлалыг хамгаалах;

5.1.5.мэргэжлийн ёс зүйтэй байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

6 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх

6.1.Санхүүгийн хэрэглэгч нь бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараахь эрхтэй:

6.1.1.санхүүгийн үйлчилгээг чөлөөтэй сонгох;

6.1.2.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэх нийтлэг нөхцлийн талаарх мэдлэг, мэдээллийг үнэ төлбөргүйгээр авах;

6.1.3.хууль ёсны эрх, ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн гэж үзвэл санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч, санхүүгийн омбудсманд хандаж санхүүгийн гомдолгаргажшийдвэрлүүлэх;

6.1.4.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчтэй байгуулсан зээлийн гэрээнээс 7 хоногийн дотор аливаа торгууль, нэмэлт шимтгэлгүйгээр татгалзах;

6.1.5.торгууль, нэмэлт шимтгэлгүйгээр зээлийн төлбөрөө урьдчилан төлөх;

6.1.6.санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнэ, нөхцөл болзол болон агуулагдах эрсдэлүүдийн талаарх бүрэн, ойлгомжтой, зохистой, харьцуулж болохуйц мэдээллээр хангагдах;

6.1.7.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс өөрт учруулсан хохирлоо барагдуулахыг шаардах.

7 дугаар зүйл. Санхүүгийн хэрэглэгчийн үүрэг

7.1.Санхүүгийн хэрэглэгч нь бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараахь үүрэгтэй:

7.1.1.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчтэй аливаа гэрээ, хэлэлцэл байгуулахын өмнө болон хойно хувийн, санхүүгийн нөхцөл байдалд орсон аливаа өөрчлөлтийн талаар тухай бүр үнэн зөв мэдээлээр хангах;

7.1.2.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс авсан байгууллагын нууцадхамаарах аливаа мэдээллийг бусдад задруулахгүй байж, аюулгүй байдлыг хангах;

7.1.3.санхүүгийн омбудсманд хуурамч гомдол гаргахгүй байх, санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн бизнесийн нэр хүндэд үндэслэлгүйгээр халдахгүй байх;

7.1.4.гэрээнээс татгалзсан тохиолдолд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч талд зээлийг ашигласан хугацааны хүү, зээл олгоход гарсан зардлын хамт гэрээг цуцалсан өдрөөс хойш 3 өдрийн дотор төлөх, тус хугацаанд төлөөгүй тохиолдолд санхүүгийн хэрэглэгчийг зээлийн гэрээнээс татгалзаагүй гэж үзнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ҮҮРЭГ БА ХОРИГЛОХ ЗҮЙЛ

8 дугаар зүйл. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүрэг

8.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалахад дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ.

8.1.1.санхүүгийн хэрэглэгчтэй санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний гэрээ байгуулахдаа тухайн гэрээний агуулга, зүйл, заалт, бодит хүү, шимтгэл, хураамж тооцож буй арга аргачлалыг тайлбарлах;

8.1.2.санхүүгийн хэрэглэгчийн гаргасан санхүүгийн гомдлыг хянан барагдуулах дотоод журам, бүтэцтэй байх;

8.1.3.санхүүгийн хэрэглэгчийн гаргасан гомдол, маргааныг шуурхай, үнэ төлбөргүйгээр шийдвэрлэх, уг шийдвэрийн талаар санхүүгийн хэрэглэгчид мэдэгдэх;

8.1.4.санал, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэсэн тухай тайлан, мэдээг тогтоосон хугацаанд эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэх;

8.1.5.санхүүгийн хэрэглэгчид зээлийн гэрээнд өөрчлөлт оруулах, татгалзах эрхтэй болохыг гэрээ байгуулахаас өмнө мэдэгдэх;

8.1.6.санхүүгийн омбудсманы гаргасан шийдвэр, зөвлөмжийг дагаж мөрдөх;

8.1.7.санхүүгийн хэрэглэгчид хохирол учруулсан нь тогтоогдвол шуурхай барагдуулах;

8.1.8.Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан санхүүгийн хэрэглэгчтэй байгуулах бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг үзүүлэх гэрээнд тавигдах үндсэн нөхцөлийг дагаж мөрдөх;

8.1.9.зах зээл, нийгэм эдийн засагт суурилсан судалгааг санхүүгийн хэрэглэгчид танилцуулах, харьцуулах боломж олгох, санхүүгийн хэрэглэгчийн зээлээ буцаан төлөх чадварын үнэлгээ хийх, хариуцлагатай зээлийн үйл ажиллагааг явуулах;

8.1.10.санхүүгийн хэрэглэгчийн бодит санхүүгийн чадамжид үндэслэн санхүүгийн үйлчилгээг үзүүлэх;

8.1.11.санхүүгийн хэрэглэгчийн аливаа санхүүгийн, хувийн мэдээллийн нууцлал, авулгүй байдлыг хамгаалах, хуульд заасан эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд гаргаж өгөх;

8.1.12.санхүүгийн хэрэглэгчид үнэ төлбөргүй мэдлэг олгох, сургалт зохион байгуулах.

8.1.14.санхүүгийн хэрэглэгчид үйлчлэх, харилцах стандартыг боловсруулж, нэвтрүүлэх, өөрийн ажилтнуудыг банкны салбарын мэргэжлийн ёс зүй болон санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах, түгээх сургалтанд хамруулах.

9дүгээр зүйл.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид хориглох зүйл

9.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн хэрэглэгчид дараах шаардлагыг тавихыг хориглоно:

9.1.1.хэрэглэгчийн оршин байгаа болон төрсөн газар нутаг, үндэс угсаа, нас, хүйс, шашин шүтлэг, нийгмийн гарал үүсэл, давхрагаас хамааран ялгаатай хүү, шимтгэл, хураамж тогтоох;

9.1.2.гэрээнд тусгаагүй шимтгэл, хураамжийг хэрэглэгчээс шууд болон шууд бусаар төлүүлэхийг шаардах;

9.1.3.төгрөгөөр олгосон зээлийн шимтгэл, хураамжийг санхүүгийн хэрэглэгчийн зөвшөөрөлгүйгээр гадаад валютаар төлүүлэх;

9.1.4.санхүүгийн үйлчилгээг сонголтгүй нөхцлөөр тулгах, бусад үйлчилгээг давхар авахыг шаардах;

9.1.5.санхүүгийн хэрэглэгчийн зөвшөөрөлгүйгээр болон хуульд зааснаас бусад тохиолдолд санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдээллийг дамжуулах, задруулах;

9.1.6.санхүүгийн пирамид болон олон шатлалт маркетингийн тогтолцоог сурталчлах, санал болгох;

9.1.7.санхүүгийн хэрэглэгчийг төөрөгдүүлсэн, ойлгоход төвөгтэй, бодит бус мэдээллийг зар сурталчилгаанд ашиглах;

9.1.8.санхүүгийн хэрэглэгчтэй өөрт байгаа мэдээлэлд үндэслэн өөрт ашигтай болон давуу эрхтэй гэрээ, хэлцэл байгуулахыг.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ХАРИУЦЛАГАТАЙ ЗЭЭЛИЙН ЗАРЧИМ БА МӨНГӨ ХҮҮЛЭЛТИЙН ЭСРЭГ АРГА ХЭМЖЭЭ

10 дугаар зүйл.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь хариуцлагатай зээлийн дараах зарчмыг баримтална

10.1.Өр, орлогын харьцааны шалгуурт нийцүүлэх;

10.2.Зээлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаарх мэдээллийг боломжит бүх сувгаар олгох;

10.3.Санхүүгийн хэрэглэгчид олгох зээлийн дээд хэмжээ, зээлийн хэмжээ болон хүүний зохистой шалгуурыг хангах;

10.4.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрсдэл, түүний үнэлгээг тогтоох, үнэлгээнд тулгуурлан зээлийн үйлчилгээ үзүүлэх;

10.5.Санхүүгийн хэрэглэгчийн хууль ёсны эрх ашгийг хамгаалах сайн туршлагыг нэвтрүүлэх;

10.6.Санхүүгийн хэрэглэгчийн санхүүгийн хүндрэл, тулгамдсан нөхцөл байдлыг ашиглан зээлийн болон зээлийн хүүний дарамтад оруулахгүй байх;

10.7.Санхүүгийн хэрэглэгчид аливаа зээлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тулган шаардахгүй байх.

11 дүгээр зүйл.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь мөнгө хүүлэлтийн эсрэг дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ

11.1.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд илт хохирол учруулах, тухайн санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс албан ёсоор зарласан зээлийн хүүнээс өндөр хүүгээр гэрээ, хэлцэл хийхгүй байх;

11.2.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь мөнгө хүүлэлтийн эсрэг бодлого, журмыг боловсруулан өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллана;

11.3.Мөнгө хүүлэлтийн эсрэг бодлого, журмыг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, цахим сүлжээнд нээлттэй байршуулах ба тухай бүр шинэчилнэ;

11.4.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь өөрийн үзүүлж буй зээлийн бүтээгдэхүүний давуу байдал болон дэвшилтэт туршлагыг хамгаалах зорилгоор далд эдийн засаг дахь мөнгө хүүлэлтийн эсрэг арга хэмжээг төрийн эрх бүхий байгууллагатай хамтран авах талаар санал гаргаж болно.

**ТАВДУГААР БҮЛЭГ
САНХҮҮГИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН,
ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА БА
МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДАЛ**

12 дугаар зүйл.Санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний ерөнхий нөхцөл

12.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн хэрэглэгчийн хөрөнгөө эзэмших, ашиглах эрхэд сөргөөр нөлөөлөхөөргүй, түүний хэрэгцээ шаардлагыг хангасан хүртээмжтэй санхүүгийн үйлчилгээг үзүүлэхийг зорино.

12.2.Санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнэ, нөхцөл, болзол болон агуулагдах эрсдэлүүдийн талаарх бүрэн гүйцэд, ойлгомжтой, зохистой харьцуулж болохуйц мэдээллээр хангана.

12.3.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь энэ хуульд заасан мэдээллээр хангасныг нотлох хяналтын хуудсыг бөглүүлж, баталгаажуулна. Хяналтын хуудсын загвар маягт, агуулга, тавигдах шаардлагыг Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо хамтран батална.

12.4.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн бүтээгдэхүүний ерөнхий танилцуулга, ойлголт, ач холбогдол, давуу, сул талууд, бодит өртөг, хүүг жилээр илэрхийлж, шимтгэл, хураамжийн мэдээллийг бүтээгдэхүүн бүрээр үнэн зөв, ил тод олон нийтэд мэдээлнэ.

13 дугаар зүйл.Мэдээллийн ил тод байдал

13.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан загварын дагуу дараах мэдээллийг олон нийтэд тухай бүр мэдээлнэ.

13.1.1.бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаарх мэдээлэл;

13.1.2.санхүүгийн тайлан, зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийн биелэлт;

13.1.3.үйл ажиллагааны товч мэдээлэл;

13.1.4.зохистой засаглалын мэдээлэл;

13.1.5.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн бүтэц, зохион байгуулалт;

13.1.6.санхүүгийн хэрэглэгчийн зүгээс гаргасан санал, хүсэлт, өргөдөл гомдлыг хүлээн авах, шийдвэрлэх үйл ажиллагаа;

13.1.7.тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл, үйл ажиллагааны төрөл, цар хүрээ;

13.1.8. хуульд заасан бусад мэдээлэл.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

14 дүгээр зүйл.Гомдол

14.1.Санхүүгийн хэрэглэгч нь санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээтэй холбоотой хууль болон гэрээгээр олгогдсон өөрийн эрх ашиг зөрчигдсөн гэж үзвэл санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн гомдол барагдуулах нэгж, эрх бүхий албан тушаалтанд гомдол гаргана.

14.2.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн санхүүгийн гомдол барагдуулах нэгж, эрх бүхий албан тушаалтан нь гомдлыг хүлээн авч доорх хугацаанд барагдуулна.

14.2.1.шууд барагдуулах боломжтой гомдлыг ажлын 1-3 өдөрт;

14.2.2.бусад байгууллагатай хамтран барагдуулах гомдлыг 30 хүртэл хоногт;

14.2.3.шаардлагатай тохиолдолд 15 хүртэл хоногоор сунгаж болох ба энэ талаар гомдол гаргагчид мэдэгдэнэ.

14.3.Санхүүгийн хэрэглэгч нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй эсвэл энэ хуулийн 14.2 дахь хэсэгт заасан хугацаанд

гомдлыг барагдуулаагүй тохиолдолд 60 хоногийн дотор санхүүгийн омбудсманд маргаан шийдвэрлүүлэх хүсэлт гаргана.

15 дугаар зүйл.Маргаан шийдвэрлэх

15.1.Энэ хуулийн 14.3 дахь хэсэгт заасан гомдлыг санхүүгийн омбудсман хүлээн авч хууль тогтоомжийн хүрээнд "санхүүгийн хэрэглэгчийн маргааныг шийдвэрлэх журам"-ын дагуу шийдвэрлэнэ.

15.2.Энэ хуулийн 15.1 дэх хэсэгт заасан журмыг Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга хамтран батална.

16 дугаар зүйл.Санхүүгийн омбудсманы зөвлөлийн эрх зүйн байдал

16.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээтэй холбоотой маргааныг шийдвэрлэх санхүүгийн омбудсманыг Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороохамтарч байгуулна.

16.2.Санхүүгийн омбудсманы зөвлөл нь нийт 5 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байх ба Монголбанкны Ерөнхийлөгч гурван хүн, Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга хоёр хүнийг тус тус дэвшүүлж, хамтарсан тушаалаар гишүүдийг томилж, чөлөөлнө. Санхүүгийн омбудсманы зөвлөлийн даргыг гишүүдийн олонхийн саналаар томилно.

16.3.Санхүүгийн омбудсманы зөвлөл нь ажлын албатай байх ба ажлын албаны даргыг санхүүгийн омбудсманы зөвлөлөөс томилно.

16.4.Ажлын алба нь санхүүгийн омбудсманыг сонгон шалгаруулж, санхүүгийн омбудсманы зөвлөлд танилцуулна.

16.5.Санхүүгийн омбудсманы зөвлөл нь ажлын албанаас сонгон шалгаруулсан санхүүгийн омбудсманыг томилж, чөлөөлнө.

16.6.Санхүүгийн омбудсманы зөвлөлөөс санхүүгийн омбудсманы бүтэц, үйл ажиллагаандаа мөрдөх дүрэм, журам, төсөв, цалин хөлсийг батална.

17 дугаар зүйл.Санхүүгийн омбудсманы үйл ажиллагаа

17.1.Санхүүгийн омбудсман нь санхүүгийн хэрэглэгч болон санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хоорондын санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээтэй холбогдон гаргасан бүхий л гомдол, маргааныг үнэ төлбөргүйгээр түргэн шуурхай, мэргэжлийн түвшинд шийдвэрлэнэ.

17.2.Санхүүгийн омбудсман нь дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

17.2.1.санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээтэй холбоотой маргааныг хянан шийдвэрлэх;

17.2.2.санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх, ашгийг хамгаалахтай холбогдсон зөвлөмж гаргах;

17.2.3.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс тухайн санхүүгийн маргаантай холбоотой тайлбар, нотлох баримт бусад шаардлагатай гэж үзсэн мэдээллийг гаргуулах.

18 дугаар зүйл.Санхүүгийн омбудсманд тавигдах шаардлага

18.1.Санхүүгийн омбудсманы гишүүн нь дараах шаардлагыг хангасан байна.

18.1.1.банк, санхүү, эдийн засаг, хууль, эрх зүйн чиглэлээр дээд боловсролтой, банк, санхүүгийн байгууллагад мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил

ажилласан, ял шийтгүүлж байгаагүй, мэргэжлийн өндөр туршлагатай ёс зүйтэй байх;

18.1.2.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагад өөрөө болон харилцан хамаарал болон холбоо бүхий этгээд нь сүүлийн 2 жилийн хугацаанд эрх бүхий албан тушаал эрхлээгүйбайх;

18.1.3.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагын хувьцаа эзэмшигч бишбайх;

18.1.4.улс төрийн нам болон эвслийн гишүүн бус;

18.1.5.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагаас урьд нь авсан хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй байх;

18.1.6.давхар үйл ажиллагаа эрхэлдэггүй байх.

19 дүгээр зүйл.Санхүүгийн омбудсманы баримтлах зарчим

19.1.Санхүүгийн омбудсманы гишүүн нь гомдол, маргааныг шийдвэрлэхдээ дараах зарчмыг баримтална.

19.1.1.шударга байх;

19.1.2.ёс зүйтэй байх;

19.1.3.мэргэшсэн байх;

19.1.4.хариуцлагатай, бие даасан байх;

19.1.5.ашиг сонирхлын зөрчилөөс ангид байх.

20 дугаар зүйл.Санхүүгийн омбудсманы үйл ажиллагааны санхүүжилт

20.1.Санхүүгийн омбудсманы эхэллийн санхүүжилтийг улсын төсвөөс гаргана.

20.2.Санхүүгийн омбудсманы санхүүжилт нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч бүх салбарын оролцогчдын жилийн хураамж, үйлчилгээний шимтгэл, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

20.3.Жилийн хураамж, үйлчилгээний шимтгэлийг санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн актив хөрөнгө, шийдвэрлэсэн маргааны тоонд үндэслэн санхүүгийн омбудсманы зөвлөл тогтооно.

21 дүгээр зүйл.Санхүүгийн омбудсманы үйл ажиллагааны ил тод, хараат бус байдал

21.1.Санхүүгийн омбудсман нь өөрийн үйл ажиллагааны талаар олон нийтэд тогтмол нээлттэй мэдээлж байх цахим хуудастай байна.

21.2.Санхүүгийн омбудсман нь гомдол хүлээн авах, маргаан шийдвэрлэх журам, маргааныг шийдвэрлэсэн шийдвэрийн талаар олон нийтэд нээлттэй байршуулна.

21.3.Санхүүгийн омбудсман нь санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг цахим хэлбэрээр авах боломжтой байна.

21.4.Санхүүгийн омбудсман нь энэхүү хуульд заасан чиг үүргээ ямар ч дарамт шахалтгүйгээр хараат бус байдлаар гүйцэтгэх ба гомдол, маргааныг эцэслэн шийдвэрлэхэд хөндлөнгийн нөлөөнд үл автана.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН БОЛОВСРОЛ БА ХЯНАЛТ

22 дугаар зүйл. Санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдлэгийг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа

22.1. Ирээдүйн санхүүгийн хэрэглэгчдэд чиглэсэн мэдлэг, чадвар олгох, санхүүгийн шийдвэр гаргахад итгэлтэй болгох, эрсдэлээс өөрийгөө хамгаалах, санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдлэгийг дээшлүүлэх тогтолцоог бий болгох зорилгоор Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос санаачилан дараахь бодлогын чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

22.1.1. Санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдлэгийг дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөр, стандарт, журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэнтөрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

22.1.2. Санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдлэгийг тусгайлсан сургалтанд хамрагдсан сургагч багш бэлтгэх.

23 дугаар зүйл. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих

23.1. Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо нь хуульд заасан тус тусын чиг үүргийн хүрээнд тусгай зөвшөөрөл авсан санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавина.

23.2. Энэ хуулийн хэрэгжилтэд Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорообүрэн эрхийнхээ хүрээнд хяналт тавьж, шаардлагатай нөхцөлд хамтарсан хяналт шалгалт хийж болно.

23.3. Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороотус тус энэ хуулийн хэрэгжүүлэх нэгжтэй байна. Тус нэгжийн хянан шалгагч нь улсын байцаагчийн бүрэн эрхээр хангагдана.

23.4. Улсын байцаагч нь хяналтын үүргээ биелүүлэхдээ дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.4.1. хяналт шалгалт хийх объектод саадгүй нэвтрэн орох, баримттай танилцах, хуулбарыг үнэ төлбөргүй гаргуулан авах, холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, иргэнээс тайлбар, тодорхойлолт, лавлагаа авах;

23.4.2. энэ хуулийн дагуу ирүүлсэн мэдээ, тайлангийн үнэн зөв байдлыг үндсэн баримтад тулгуурлан шалгах;

23.4.3. санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг худалдаж авах замаар санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

23.4.4. хууль тогтоомж зөрчсөн нь гэмт хэргийн шинжтэй байвал холбогдох баримт бичгийг эрх бүхий байгууллагад шалгуулахаар шилжүүлэх.

23.5. Улсын байцаагч нь албан үүргийнхээ дагуу олж авсан мэдээллийн нууцыг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд үүрэгт ажлаа гүйцэтгэж байгаа хугацаандаа болон чөлөөлөгдсөнөөс хойш задруулж үл болно.

**НАЙМДУГААР БҮЛЭГ
САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХАД
ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ОРОЛЦОО**

24 дүгээр зүйл. Төрийн хяналт, зохицуулалт

24.1.Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороонь санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах, санхүүгийн эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, судалгаа, дүн шинжилгээ хийх, зайны болон газар дээрх хяналтыг хэрэгжүүлэх, мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлыг хангах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

~~24.2. Энэ хуулийн 24.1 дэх хэсэгт заасан этгээд нь дараахь бүрэн-эрхийг хэрэгжүүлнэ:~~

24.2.1.санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, биелэлтэд нь хяналт тавих;

24.2.2.олон нийтийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

24.2.3.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих дүрэм, журам, заавар батлах, тайлагнал, хэрэгжилтэд хяналт тавих, энэ нь зохистой хяналт шалгалтаас заагласан байна;

24.2.4.компанийн засаглалыг сайжруулж, хараат бус дотоод хяналтын тогтолцоог нэвтрүүлэх, мэдээллийн ил тод байдлыг хангуулах;

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД ЗААЛТ

25 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

25.1. Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

26 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

26.1.Энэ хуулийг 2019 оны ... сарын ... -ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны ... дугаар
сарын ...ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 4.2 дахь хэсгийг нэмсүгэй.

1/4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсэг:

"Хуульд өөрөөр заагаагүй бол санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалахтай холбогдох харилцааг энэ хуулиар зохицуулахгүй."

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны ... дугаар
сарын ...ны өдөр

Улаанбаатар хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11 дүгээр бүлэгт доор дурдсан агуулгатай 11.32 дугаар зүйлийг нэмсүгэй.

1/11.32 дугаар зүйл:

"11.32 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль зөрчих"

1.Хэрэглэгчийн оршин байгаа болон төрсөн газар нутаг, үндэс угсаа, нас, хүйс, шашин шүтлэг, нийгмийн гарал үүсэл, давхрагаас хамааран ялгаатай хүү, шимтгэл, хураамж тогтоосон бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг дөрвөн мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2.Гэрээнд тусгаагүй шимтгэл, хураамжийг хэрэглэгчээс шууд болон шууд бусаар төлүүлэхийг шаардсан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

3.Төгрөгөөр олгосон зээлийн шимтгэл, хураамжийг гадаад валютаар төлүүлэхийг шаардсан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг зургаан мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

4.Санхүүгийн үйлчилгээг сонголтгүй нөхцлөөр тулгах, бусад үйлчилгээг давхар авахыг тулгасан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг долоон найман мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

5.Санхүүгийн пирамид болон олон шатлалт маркетингийн тогтолцоог сурталчлах, санал болгох, тулгасан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг найман мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

6.Санхүүгийн хэрэглэгчийг төөрөгдүүлсэн, ойлгоход төвөгтэй, бодит бус мэдээллийг зар сурталчилгаанд ашигласан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг есөн мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

7.Санхүүгийн хэрэглэгчийн зөвшөөрөлгүйгээр болон хуульд зааснаас бусад тохиолдолд санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдээллийг дамжуулсан, задруулсан, олон

нийтийн хэрэгсэл, цахим сүлжээгээр ил болгосон бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

8.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн хэрэглэгчтэй өөрт байгаа мэдээлэл, нөөц бололцоог ашиглан давуу эрхтэй гэрээ, хэлцэл байгуулсан тохиолдолд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

Гарын үсэг